VERSLAG VAN DE SESSIE VAN DE RAAD DER GEMEENTE HAARLEMMERMEER OP DONDERDAG 20 NOVEMBER 2025

Onderwerp: Sessieverzoek GroenLinks (dhr. Zuyderwijk) Klimaatmonitor

Voorzitter: mw. M. Woolthuis

De leden: mw. B.M. Antolini, dhr. S.J. Bier, dhr. T.M. Blom, mw. M.K. Denie, dhr. C.L. Klaassen, mw. W.T. Linthorst, dhr. A. de Ruiter, dhr. J.C. Soellaart, dhr. E. Vermeulen, dhr. D.P.F. Zuyderwijk

Griffier: mw. D. Draaijer

Portefeuillehouder: mw. C.F.M. van der Meij

Insprekers: Geen

De VOORZITTER: Goedenavond en welkom terug van de dinerpauze. Ik denk dat er zo nog een paar mensen binnendruppelen, maar de klok zegt dat het tijd is om te beginnen, dus dat gaan we ook gewoon doen. Welkom bij deze sessie over de Klimaatmonitor, een sessie aangevraagd door GroenLinks. De aanleiding hiervoor is het bespreken van de voortgang van de klimaatdoelstellingen van de gemeente, zodat er een duidelijk beeld ontstaat van de huidige stand van zaken. In het sessieverzoek, dat is gedaan, is er voor vanavond een aantal punten ter bespreking genoemd. Er hebben zich verder geen insprekers gemeld voor deze sessie en we gaan zo beginnen met de eerste termijn waarin GroenLinks gelijk bij het spreekgestoelte mag beginnen. U heeft ook extra spreektijd omdat u de indiener bent van dit verzoek. Alle interrupties gaan van uw eigen spreektijd af en we gaan gewoon de volgorde van aanmelding hanteren. U mag alvast naar voren komen, mijnheer Zuyderwijk en dan gaan we beginnen.

De heer DE RUITER: Voorzitter, een punt van orde.

De VOORZITTER: Mijnheer De Ruiter.

De heer DE RUITER: U zegt dat alle interrupties van de eigen spreektijd afgaan. Betekent dat ook dat het college pas na de eerste termijn ons gaat antwoorden op vragen aan het college?

De VOORZITTER: Na de eerste termijn volgen altijd antwoorden van het college. Mijnheer Zuyderwijk aan u het woord.

De heer ZUYDERWIJK: Dank u wel voorzitter. Voorzitter in 2008 heeft de wereld het Klimaatakkoord ondertekend waarin we hebben afgesproken dat de opwarming van de aarde beperkt moet worden tot 1,5 graad. Dat is noodzakelijk om te voorkomen dat de zeespiegel niet te sterk stijgt, dat bosbranden niet te veel toenemen, dat oceaanstromen niet stilvallen, dat toendra's niet te veel smelten en daarmee ook extra CO_2-uitstoot zal plaatsvinden en dat ijskappen niet smelten. Ik zou nog meer gevolgen kunnen noemen, maar dit alles staat op het spel. Om die reden heeft daarom ook de Europese Unie, ons land, de provincie, de gemeente, uitgesproken dat wij klimaatdoelstellingen moeten stellen en behalen. Onze partij was daarom ook verheugd met het coalitieakkoord dat was opgesteld en zeker de klimaatparagraaf die is opgesteld. Daarin wordt namelijk gesproken van een CO_2-reductie van 55% en als het zelfs mogelijk is 60%. En daarna stond er ook een klimaatfonds in, maar dit fonds bleek uiteindelijk een doodsteek te zijn voor de klimaatdoelstellingen en het klimaatbeleid van deze coalitie.

Het mag namelijk uitsluitend gevuld worden met landelijke gelden. Met andere woorden, de gemeente investeert geen enkele euro voor het behalen van een leefbaar klimaat. En dit heeft ook geresulteerd in de Klimaatmonitor die voor ons ligt, de eigen gestelde klimaatdoelstellingen worden namelijk niet gehaald. En als ik kijk naar de coalitiepartijen, dan zie ik ook dat zij zeggen dat zij de plannen wel willen halen, maar uiteindelijk niet tot een gezamenlijk idee komen met plannen om die doelstelling uiteindelijk wel te halen. Maar voorzitter, zo werkt het niet. GroenLinks en PvdA hebben de afgelopen vier jaar herhaaldelijk geprobeerd om extra maatregelen te doen of tenminste te onderzoeken hoe deze doelen wel gehaald kunnen worden en welke maatregelen eventueel genomen kunnen worden. Steeds heeft deze coalitie dit weggestemd. We hoopten dat het college hier regie in zou nemen, maar dit gebeurt ook niet. Wij willen dus extra stappen, want deze doelen zijn namelijk niet als symboliek. Het steeds uitstellen van maatregelen heeft namelijk ook grote gevolgen. We kunnen de doelen niet halen en daarmee onze gezonde en leefbare gemeente op het spel zetten. We kunnen minder tijd overhouden om deze doelen te halen. Of de kosten die later geïnvesteerd moeten worden, kunnen zo gecentreerd worden dat andere doelen van de gemeente niet in de knel komen, of dat we de volgende generatie opschepen met de kosten. Daarnaast kunnen de gevolgen ook zijn dat maatregelen veel sneller genomen moeten worden, waardoor er minder draagvlak zal zijn. Voorzitter, ik ben van nature een positief persoon en ik denk ook wel dat wij de klimaatdoelstellingen kunnen halen maar daar moet wel verandering in komen. We moeten namelijk meer gaan doen. We kunnen opwekking op parkeerterreinen en bedrijfsdaken gaan verhogen. Er kan restwarmte benut worden. Er kunnen mobiele voertuigen emissievrij aanbesteed worden. En daarom wil ik ook graag in de tweede termijn met mijn collega's in gesprek om nog één laatste poging te doen om onderzoek te doen naar welke klimaatmaatregelen er genomen kunnen worden. Dus ik hoor graag in de tweede termijn wat mijn collega's hiervan vinden. En ik zou graag van mijn collega's willen weten hoe zij kijken naar de Klimaatmonitor die nu voor ons ligt en de trend die de gemeente nu aan het zetten is. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Zuyderwijk. Dan heb ik even voor de volgorde straks het CDA als eerste, ChristenUnie-SGP, Forum voor Democratie, D66, dan Forza! Dan gaan we voor de rest het rijtje af. Dan is nu aan het woord mijnheer Blom.

De heer BLOM: Dank u wel, voorzitter. Een heel betoog van GroenLinks. Nog niet met PvdA, maar oké. We bespreken de Energie- en Klimaatmonitor 2023-2024. Deze monitor is helder en duidelijk. Het energieverbruik is toegenomen en de CO_2-uitstoot licht afgenomen. Kortom, de klimaatdoelstellingen worden niet gehaald. Er zijn zeker stapjes gezet. De groei die we zien bij de opwek van hernieuwbare energie is spectaculair te noemen. Het aantal woningen met een laag of een slecht energielabel neemt af. De uitstoot van ons gemeentelijk vastgoed gaat de goede kant op, maar onze energiehonger lijkt niet te stillen. Onze mobiliteit en consumptie groeit en ook de dienstensector, zoals dataopslag en verwerking, neemt bizarre vormen aan. Dit alles met de groei van ons inwonertal en de economie doet al onze inspanningen om de klimaatdoelstellingen te halen in het grote geheel wegvallen. Wat nu? We kunnen gaan huilen met de wolven in het bos en roepen, we hadden het toch gezegd: het zijn onhaalbare doelstellingen welke we in Parijs hebben afgesproken. Of we kunnen ook stug doorgaan en met de kop vooruit tegen de wind in voortploegen. De meeste mensen en bedrijven hebben geproefd aan de transitie en de smaak te pakken gekregen. Een zonnepaneeltje extra, een zonneboiler, een accu, toch maar een elektrische auto, de brommer eruit en een elektrische fiets. Moeten we nu wel of niet met het vliegtuig op vakantie? Allemaal keuzes die in de afgelopen jaren een andere kijk op ons leven hebben gegeven. En zeg nou zelf, wie ziet de noodzaak van minder fossiel nu niet? Het klimaat verandert, zelfs de grootste ontkenners zijn nu om. En dan de klimaatadaptatie. We hebben een flinke opgave. We moeten onze omgeving anders inrichten. Minder verharding, meer groen, meer bomen, een gescheiden riool waarbij het regenwater via de bodem het open water bereikt. Allemaal zaken die nog te doen staan. Hierbij lopen we zeker niet voorop. We blijven steken bij onderzoeken en plannen.

Concrete resultaten zijn nog maar mondjesmaat beschikbaar en dat vinden we jammer. Het CDA is van mening dat we door moeten op de ingeslagen weg en een tandje erbij zou wat ons betreft best kunnen. Voorzitter, tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Blom.

De heer BLOM: Ik denk dat ik een kleine interruptie heb.

De VOORZITTER: Er komt een interruptie, u heeft helemaal gelijk. Gaat uw gang mijnheer Zuyderwijk.

De heer ZUYDERWIJK: Dank u wel, voorzitter. Zoals ik ook in mijn betoog heb aangegeven, is dat PvdA en GroenLinks vaker moties en amendementen hebben ingediend om extra maatregelen te doen of onderzoek te doen naar welke maatregelen er genomen kunnen worden. Ik zou graag ook van het CDA willen weten, als de heer Blom aangeeft dat ze ook iets extra's willen doen, waarom is er dan steeds tegen deze moties en amendementen gestemd?

De VOORZITTER: De heer Blom.

De heer BLOM: Mijnheer Zuyderwijk, hoe komt u daar nou bij dat we overal tegen hebben gestemd? We hebben niet overal tegengestemd, we hebben bij moties tegengestemd waarvan we de haalbaarheid niet zien. Wij zien graag een praktische oplossing en niet allerlei regels die ons niet verder brengen.

De VOORZITTER: Een vervolgvraag?

De heer ZUYDERWIJK: Ja, als ik luister naar het betoog van de heer Blom dan lijkt het net of wij een concreet voorstel hebben gedaan van een bepaalde maatregel. Wij hebben gezegd: college, onderzoek welke maatregelen genomen kunnen worden, dus er zijn nog geen specifieke maatregelen benoemd. En daar heeft het CDA ook tegengestemd. Dus ik zou graag nogmaals willen weten van de heer Blom: waarom heeft u dat gedaan?

De heer BLOM: Ik zal een gedeelte van mijn speech herhalen. We blijven steken bij onderzoeken en plannen. Concrete resultaten zijn nog maar mondjesmaat beschikbaar en dat vinden wij jammer. En dat is het. Wij zien best wel ontwikkelingen en die ontwikkelingen moeten vanuit de gemeenschap zelf komen. We zien nu al grote bedrijven die de omslag gaan maken. Kijk naar Heerema die de eerste boot wil gaan uitrusten met een nucleaire aandrijving en dat gaat zoden aan de dijk zetten. En we moeten waarschijnlijk toch gewoon minder energie gebruiken met zijn allen. Daar moeten we even aan wennen. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Ja, ik wil wel allen vragen om ook via de voorzitter te spreken, ook bij antwoorden en elkaar vragen stellen. Was u klaar met uw betoog?

De heer BLOM: Sorry, voor mijn enthousiasme.

De VOORZITTER: Het is ook een heel enthousiast onderwerp. Dan gaan we door met de volgende. Mijnheer Soellaart namens de ChristenUnie-SGP.

De heer SOELLAART: Dank u wel, voorzitter. Het is goed om met elkaar te spreken over de voortgang op het gebied van klimaatbeleid. Als we naar de Klimaatmonitor kijken komen we tot de conclusie dat we het doel totaal niet gaan halen. Dat lijkt een landelijke trend en is dus niet helemaal verwonderlijk, maar dat vinden we wel zorgelijk. GroenLinks stelt ons een paar concrete vragen, maar ik zou eerst

naar de Klimaatmonitor willen kijken. Deze is voorzien van veel tabellen. Dit komt de overzichtelijkheid ten goede. Wat betreft het woningaandeel met een E, F of G-aansluiting en het aandeel woningen zonder aardgasaansluiting, zou ik ook graag een tabel willen zien met concrete aantallen woningen. Voor de rest heb ik een vraag aan het college: zouden wij mee kunnen doen aan inschrijvingen voor windparken op zee? En hiermee onze doelen wat betreft hernieuwbare energie een extra impuls kunnen geven? Wij hebben sterke twijfels bij de haalbaarheid van het project 'van het gas af'. De kosten zijn enorm, veel huizen ongeschikt voor het aanpassen met betrekking tot blokverwarming en ten slotte duurt het veel te lang. Zolang dat een aantal woningeigenaren voor een privéwarmtepomp heeft gekozen waardoor het project niet meer rendabel is voor de overige huizen. Om op de vraag van GroenLinks in te gaan. We moeten realistisch naar de doelen kijken. Netcongestie kunnen we niet negeren. Hierbij zal het hier en daar langer duren om de doelen te halen, zoals we hierboven benoemd hebben. Maar we zien ook goede stappen van bedrijven en van de gemeente zelf. Dat maakt dat we al met al er zeker voor zijn om stappen te nemen, extra stappen. Tot zover, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Soellaart. Dan is nu het woord aan mevrouw Antolini van Forum voor Democratie.

Mevrouw ANTOLINI: Ja, dank u wel, voorzitter. Vandaag bespreken we de voortgang van de klimaatdoelen en het zal geen verrassing zijn dat Forum voor Democratie hier geen voorstander van is. Niet omdat wij ontkennen dat klimaatverandering plaatsvindt, dit is immers iets van alle tijden. Het klimaat is nooit stabiel. Maar de zogenaamde groene klimaatbeweging is allesbehalve groen en duurzaam. Zo is er recent nog een mijn in Congo ingestort waar lithium wordt gewonnen voor batterijen van elektrische voertuigen. Tientallen mensen kwamen om het leven. Dit zijn de omstandigheden waar de groene transitie op leunt. Mensen die voor dit beleid zijn vergeten dat juist de opwek van al die elektriciteit ook enorme hoeveelheden grondstoffen, fossiele energie en zware industrie vraagt. En toch wil men van het gas af onder andere om onafhankelijk te worden van Russisch gas terwijl we wel energieproducten uit India kopen. En dat zijn producten die India deels maakt uit Russische olie en vloeibaar aardgas. Zo blijven we indirect alsnog afhankelijk van Rusland, alleen via een omweg en voor veel meer geld. Voorzitter, we zien nu al dat het energienet het simpelweg niet aan kan en toch gaat de overheid door met volledige elektrificatie, waarmee het risico op black-outs alleen maar toeneemt. Het meest frustrerende is nog dat, al zou Nederland alle klimaatdoelen halen, volgens de modellen het effect minimaal is met een wereldwijde temperatuurimpact van ongeveer 0,0003 graden. Dit terwijl het beleid ons op landelijke schaal miljarden kost. Voor wat, voorzitter? Soms denk ik wel eens aan hoeveel moois we zouden kunnen bereiken als al dit geld niet gestopt zou worden in klimaat. Lastenverlaging voor inwoners, meer geld voor onderwijs, zorg, veiligheid, geld voor innovatie. Maar door dit beleid, voorzitter, staat Nederland niet alleen stil, het gaat zwaar achteruit. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Antolini. Dan is nu het woord aan mijnheer Bier van D66.

De heer BIER: Ja, de heer Zuyderwijk heeft bij zijn analyse op veel punten gelijk. Laten we daar maar mee beginnen. En bij de vorige campagne heb ik meegegeven, dit is de laatste raadsperiode waarin we betekenisvolle acties kunnen starten met effect naar 2030 en die afslag hebben we eerlijk gezegd grotendeels gemist. Het gevoel is dat we drie stappen vooruitzetten en twee stappen terug. Klimaat en duurzaamheid is helaas geen gedeeld doel. Een linkse hobby wordt het soms genoemd. Maar als het water tot de lippen staat, stroomt zowel de linker- als de rechterlaars vol. En het is jammer dat zelfs het gedeelde belang niet gezien wordt. Staan we dan stil? Nee. Bij de voorjaarsnota is € 3,5 miljoen vrijgemaakt voor verduurzaming van voorzieningen. We hebben zelf onze zonnepanelen en windmolens, windturbines moet ik zeggen en we zien hoe traag dat allemaal gaat, terwijl we best sneller willen gaan. Met die € 3,5 miljoen voor verduurzaming maatschappelijk vastgoed gaan we ook ongetwijfeld vlot aan de slag. De algemene doelstellingen naar 2030 en 2050 zijn gelukkig nog steeds

niet van tafel. Het zal duidelijk zijn dat D66 de doelstelling niet loslaat. De monitor is een monitor. Het gaat niet per se hard genoeg, maar we zetten graag een stap extra om het maximale te halen. Maar D66 wil ook realistisch zijn. Het is nu 20 november, vier maanden voor de verkiezingen kan nieuw beleid niet effectief zijn. GroenLinks wil graag in de tweede termijn een onderzoek bespreken. Ik heb daar nog een reflectie op, op dat moment. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Bier, dan is het woord aan de heer Vermeulen van Forza!

De heer VERMEULEN: Voorzitter, we lezen regelmatig in de krant en ook de voortgangsrapportage laat zien dat het nog niet erg wil vlotten met de energietransitie. GroenLinks roept om maatregelen en lijkt maar niet te beseffen dat die er helemaal niet zijn. Met het minder energieverbruik zit het wel goed. 6% van de huishoudens leidt door de torenhoge belastingen inmiddels aan energiearmoede. Mensen zitten in de kou en eigenaren van zonnepanelen worden beboet. En ik vind het ook flauw om te zeggen dat we niks doen, want we doen echt heel veel. We ontwikkelen en bedenken strategieën en visies. Maar goed, daar blijft het dan ook bij. We hadden een zonnepark in Zwanenburg, maar goed, dat werd een financieel debacle. En onze doelstellingen raken uit beeld. Die 55% CO_2-reductie gaan we niet halen en die heeft ons, met de datum die erbij hoort, ook nooit realistisch geleken. We gaan beleid maken voor batterijopslag bij zonneparken. Maar niemand investeert in een batterij bij een zonnepark omdat daarmee elektriciteit opslaan die anders verloren gaat helemaal niet rendabel is. De batterijspecificaties zijn ongunstig en daardoor te duur. En daarbij het simpelweg weggooien van duurzaam opgewekte elektriciteit is een oplossing die niet alleen veel goedkoper is, maar ook nog eens meer oplevert. We hebben een Klimaatfonds, dus dat is ook echt iets wat we gedaan hebben. En van de 67.000 woningen in onze gemeente hebben er inmiddels 26 gebruik gemaakt van deze mooie regeling. De gemeente gaat verder met het geld van onze inwoners onze inwoners het goede voorbeeld te geven door ons eigen vastgoed te verduurzamen. Dat concept van een voorbeeld geven hebben we bij Forza! eigenlijk nog nooit begrepen, want met het geld dat wij uitgeven is het er niet meer voor de inwoners om het te doen. En er wordt ook melding gemaakt van nieuwe wetgeving. Het lijkt ons ook weer de zoveelste papieren tijger. Dat is de Wet gemeentelijke instrumenten warmte en die zou de warmtetransitie moeten versnellen door uitvoering te geven aan de regierol en in de wijkgerichte aanpak. En de gedachte is dat we er zo, met het opstellen van een warmteprogramma en dat elke vijf jaar te herzien, iets gaan bereiken. En wat Forza! ziet is weer het zoveelste stuk papier. En voor ons en dat zal voor onze inwoners niet anders gelden, staat uiteindelijk de betaalbaarheid centraal. Want we willen tenslotte niet dat het hele land aan energiearmoede gaat lijden. Goed, verder ontwikkelen we scenario's voor de organisatie van een publiek warmtebedrijf. Dat is het zoveelste scenario. Daar durven we ook wel een voorspelling op te doen. En dan hebben we natuurlijk ook nog de netcongestie. Want die raakt de allermeeste ontwikkelingen. Dus onze conclusie, en daarmee sluit ik af, is dat het papieren wensdenken en de weerbarstige werkelijkheid nergens verder van elkaar staan dan op dit dossier. En onze inzet blijft dan vooralsnog, net als mijnheer Blom bepleitte, het inzetten op klimaatadaptie waar mogelijk. En geen transitie of wijken gasloos zonder dat dit voor de laagste inkomens haalbaar en betaalbaar is zonder subsidies. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Vermeulen, u bent door uw spreektijd heen voor de eerste termijn. Dan is het woord aan de heer De Ruiter van BVNL.

De heer DE RUITER: De techniek laat mij in de steek. Nou, wel stroom, maar...

De VOORZITTER: Als u blijft praten gaat het wel van de spreektijd af. Nee hoor.

De heer DE RUITER: Voorzitter, we zijn op verzoek van GroenLinks bijeen om hier onhaalbare klimaatdoelen te bespreken. Het is niet gebleken dat we niet ons best doen. De vorige sprekers hebben

het ook al aangehaald, maar de doelen die in Den Haag en door de GroenLinkse Droomfabriek ooit verzonnen zijn, blijken gewoon niet haalbaar en zeker niet betaalbaar. De doelen zijn daarmee onmenselijk, onhaalbaar en onbetaalbaar. De fractie van BVNL wil daarom liever vragen: hoe houden we de energierekening betaalbaar voor de hardwerkende inwoners van Haarlemmermeer. Want dat is beter voor Haarlemmermeer. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer De Ruiter. Dan gaan we nu naar mevrouw Denie van de PvdA.

Mevrouw DENIE: Ja, dank u wel. Ik heb voorzitter, niet zoals mijn collega's een heel betoog met tekst over allemaal contextdingen, maar wel een aantal punten waar ik benieuwd naar ben en die ik graag wil benoemen. Een daarvan is, hoe toevallig, datacenters. Wij zijn ervan geschrokken dat we een stuk lezen met de Klimaatmonitor waar dan in staat dat het grootste deel van de doelen niet gehaald zal worden. Met de kanttekening ja, als die datacenters hier niet hadden gestaan, dan hadden we die klimaatdoelen wel bereikt. Dat is niet goed. En ik denk dat het ook iets is waar we het over moeten hebben. Dan zien wij ook dat die verduurzaming van die EFG-labels in huizen stagneert. En wij zijn dan ook benieuwd hoe het college daartegen aankijkt en met name of dat eventueel te maken kan hebben met het niet juist bereiken van de doelgroep die op dit moment huiseigenaar is van een huis met een dergelijk label. Tot slot, met betrekking tot klimaatadaptatie zouden wij graag zien dat we meer zouden inzetten op een hitteplan. Op dit moment lijkt het erop dat daar alleen naar gekeken wordt bij grootschalig onderhoud. Maar juist de meest kwetsbare groepen wonen vaak in de meest dichtbebouwde wijken met veel verstening. En wij zijn dan ook van mening dat kleine maatregelen ook al een groot verschil kunnen maken want wat ons betreft kan het planten van een boompje effectief zijn en is dat niet zoveel moeite dat dat moet wachten tot groot onderhoud. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel mevrouw Denie. Dan gaan we nu dan gaan we nu eerst naar de pas van mevrouw Denie en vervolgens mag de heer Klaassen van HAP naar voren komen.

De heer KLAASSEN: Zo, dank u wel. Voorzitter, we bespreken vandaag de vraag of we wel genoeg doen om de klimaatdoelen te halen. Het huidige tempo is volgens GroenLinks onvoldoende. Want ja, er gaan dingen goed, zoals de groei van duurzame opwek en de inzet van onze eigen organisatie op dit dossier. Daarentegen daalt de CO_2-uitstoot niet snel genoeg. En het aardgasvrij maken van bestaande woningen, zoals net ook al werd aangehaald, komt nauwelijks van de grond. GroenLinks schrijft: doen wij voldoende of moeten we extra stappen zetten? En welke dan? HAP is vooral benieuwd naar de extra inzet en welke het meest effect heeft. We moeten niet versnellen om te versnellen, maar het moet doelgericht zijn en niet een papieren werkelijkheid worden. Wat HAP betreft zijn er drie gebieden waar versnelling het meest urgent en zelfs realistisch is. Ten eerste de warmtetransitie. Er moet bij de wijken meer duidelijkheid komen over welke warmteoplossing het beste past en welke maatregelen daarvoor nodig zijn en geen dwang. Het isoleren moet een serieuze versnelling krijgen. En ten tweede, energiebesparing. Hier blijft de grootste winst liggen. Een beter milieu begint bij jezelf, zoals we in de jaren negentig hoorden, zeggen we vaak. En dat is waar. Inwoners kunnen veel zelf doen. Alleen, dat lukt niet altijd vanzelf. We moeten beter begeleiden. Met praktische Energiecoaches, die niet alleen adviseren, maar ook helpen met het aanvragen en de keuzes maken. En met financiële ontzorging waar dat nodig is. En ten derde, niet iedereen kan even makkelijk meedoen. Als we versnellen, dan moeten we ook voorkomen dat inwoners afhaken of vastlopen. Wellicht is een keuzemenu een oplossing waar nagedacht wordt over hoe de CO_2-reductie te bewerkstelligen. Stel dit menu samen op met onze inwoners en welke opties zijn er? En wat kost het en wat levert het op? Laten we deze lijn verder trekken en meer ruimte voor inwonersparticipatie en meer initiatieven op wijkniveau.

De VOORZITTER: U krijgt een interruptie van de heer Zuyderwijk.

De heer ZUYDERWIJK: Dank u wel voorzitter. Bij de vorige Klimaatmonitor hebben wij precies zo'n keuzemenu gekregen. We hebben een lijst van, ik denk, twaalf uit mijn hoofd, maatregelen in een rapport gekregen welke we kunnen doen. Ik zou graag aan HAP willen vragen of zij een van die maatregelen zou willen steunen en daar geld voor wil vrijmaken. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Klaassen.

De heer KLAASSEN: Voorzitter, dank u wel. Zoals GroenLinks waarschijnlijk ook weet hebben wij ook met de duurzaamheidslening van de woningeigenaren mede ingestemd tijdens de programmabegroting in 2023 en hebben we daar ook al extra geld voor vrijgemaakt, waardoor we dus eigenlijk dit al doen. En, zo hebben we ook in 2024, bij het klimaatrisico's in beeld brengen, bij de programmabegroting meegestemd op de moties en amendementen van GroenLinks op dit vlak.

De VOORZITTER: De heer Zuyderwijk. Een aanvullende vraag?

De heer ZUYDERWIJK: Ja, ik hoor de heer Klaassen zeggen dat er al op bepaalde moties voor is gestemd. Dus kan ik hierbij concluderen dat het tempo dat de gemeente nu aan het doen is, dat dat voldoende is? Of moet er een stapje extra gedaan worden? En als er een stapje extra gedaan moet worden, welke stappen?

De VOORZITTER: Dank u wel. U bent ook bijna door uw spreektijd heen, mijnheer Klaassen.

De heer KLAASSER: Voorzitter, dank u wel. Ik weet niet of mijnheer Zuyderwijk dan nog een aanvullende vraag heeft om de spreektijd... Nee. Nou, als gemeente zullen we moeten versnellen. Want dat gaf ik net ook aan. Er zijn juist drie gebieden waarin we moeten versnellen. En die gaf ik net ook aan, mijnheer Zuyderwijk. Dan ga ik verder met mijn betoog.

De VOORZITTER: Ja.

De heer KLAASSEN: Om eventjes terug te komen. Zoals u weet hebben we ook door toedoen van HAP ons gemeentelijk beleid gemaakt om privéauto's met een eigen kabel op te kunnen laden. Om weer een klein druppeltje water in die grote emmer te doen om de klimaatdoelen te kunnen behalen. En tot slot versnellen, zoals u net al aangaf vanuit GroenLinks, voorzitter, betekent niet voor HAP harder duwen, maar beter ondersteunen en niet alleen beleid maken, maar mensen helpen stappen te zetten. Want naast technische aspecten moet het vooral een menselijke opgave zijn. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw, mijnheer Klaassen, dan ga ik nu naar mevrouw Linthorst, wil ik zeggen, van de VVD.

Mevrouw LINTHORST: Bedankt, voorzitter. En ook bedankt, college voor deze update over energie en klimaat. Natuurlijk is het leuk om het met elkaar over een monitor te hebben, waarin we alle doelen behalen. Maar ja, helaas, het is een ontzettende kluif. VVD Haarlemmermeer is trots op onze gemeente, op onze dorpen, op onze kernen. De wegen, de bedrijvigheid, de groei die gerealiseerd wordt. De portefeuillehouder schreef er ook al over in haar voorwoord. Maar die groei in infrastructuur en arbeidsplaatsen maakt het een lastige gemeente om op de cijfers flink te laten zien dat we verduurzamen. Laten we vooral doorgaan op de ingeslagen weg, want er zijn hele goede initiatieven en stapje voor stapje komen we steeds verder. De energieopgave is van iedereen. Elke inwoner en ondernemer die ziet het wel op tv, op de socials en dergelijke. Niemand kan er meer omheen. Het is dus niet de verantwoordelijkheid, of alleen het resultaat van de gemeente, maar we doen het als geheel, als gedeeld belang dus. En er gebeuren veel mooie dingen, we hoorden het net ook al van het CDA.

Dan even over energie. Voor VVD Haarlemmermeer staat met stip op 1 energievoorziening. We waren dan ook samen met D66 degenen die direct voor die snelle optie waren bij Nieuwe Bennebroekerweg voor het transformatorstation. In de brief wordt ook geschreven over de kleine ondersteuning en de transformatorhuisjes. Daarmee heb ik een vraag voor het college. Kunnen wij als raad al iets betekenen in het stimuleren dat er geschikte ruimtes komen voor die kleinere onderstations en die transformatorhuisjes? Ik denk dan: moet er een vlekkenplan komen of zo voor Liander, kunnen wij daar iets in doen? Zodat zij te zijner tijd zo min mogelijk op de gemeente hoeven te wachten? Allereerst heb ik nog drie suggesties vanuit de monitor en daarna nog twee andere punten die naar voren komen. Die batterij kwam net ook al even naar voren bij Forza! Batterijen bij een zonnepark, dat lijkt niet passend lezen we. Wellicht kan waterstof er wel wat betekenen, maar zulke initiatieven zijn wat ons betreft eigenlijk aan de ondernemers maar het is wellicht een kant waar nog wat in mogelijk is. Dan het betrekken van alle inwoners. Het blijkt lastig om sommige doelgroepen te bereiken om te verduurzamen, zo lezen we. Er staat dan bij: er wordt samengewerkt met meerdere maatschappelijke organisaties, met de tekst, we leren van en met elkaar hoe we deze groepen het beste kunnen helpen. College, is er een beeld hoeveel tijd daarin gestopt wordt versus het bereik? Als derde een vraag over de klimaatstresstest. Nog een vraag aan het college hoor. Daar komt ie. Die brief komt van juni 2025 en er staat in dat er in 2025 een klimaatstresstest wordt gedaan. En gewoon even uit nieuwsgierigheid, is deze al gedaan? En als er al iets bekend is, is het dan ook al mogelijk om er iets over te delen met de raad? Dan nog twee belangrijke stappen. Allereerst, net hadden we het er ook al even over, over vier maanden verkiezingen. Dan hebben we ook nog landelijk een en ander te doen qua landelijk beleid. Het is noodzaak dat er snel een duidelijk landelijk beleid komt. Dat merken we natuurlijk ook op de warmte, daar hebben we het met elkaar al over gehad, waardoor de knopen worden doorgehakt. Dat staat ook beschreven in de laatste deel van die brief. De VNG wil dat de energietransitie haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar is. Nou, dat is een-op-een waar VVD Haarlemmermeer achter staat. Laten we deze periode vooral faciliteren en stimuleren waar kan en dat zeker ook gericht op de bedrijven. De Energie- en Klimaatmonitor en die brief die komt uit juni, wellicht zijn er überhaupt nog wel goede aanvullingen te noemen die door bedrijven of initiatieven, die door jullie als gemeente opgemerkt zijn, te delen. En wie weet ook wel, er zijn ook wel ondernemers die aangeven 'ja, het idee past niet altijd helemaal in het vakje, maar het zorgt er wel voor dat we verduurzamen'. Dus laten we ook in dit stuk heel erg de ja-mitshouding aannemen. Dat als een ondernemer met een net wat creatievere of andere oplossing komt, dat we daar die positieve grondhouding aannemen. Van de 20.000 bedrijven hebben 533 bedrijven advies gekregen, dat energieadvies. Is het een idee om daar meer binnen de bestaande mogelijkheden te doen, zoals spreken op events of een white paper laten downloaden met tips die je vooral vanuit die eerste bedrijven hebt kunnen opdoen? Want wie weet dat we daardoor ook nog meer dan die 533 bedrijven kunnen bereiken. Als laatste, graag kom ik terug bij woorden die uit de lobby van de VNG kwamen: laten we doorgaan met de energietransitie haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar maken.

De VOORZITTER: Dank u wel mevrouw Linthorst. Dan voor de notulen: SRH, GEZOND Haarlemmermeer, EEN Haarlemmermeer, Lid Koolmoes en Lid Sidali zijn niet aanwezig in deze vergadering. En daarmee gaan wij naar de antwoorden van het college. Ik heb een vijftal vragen gehoord. Ik ben benieuwd naar de antwoorden. Gaat uw gang.

Wethouder VAN DER MEIJ: Even kijken, dank, dank. De Klimaatmonitor is inderdaad alweer een tijdje geleden en die kijkt dan ook nog eens een tijdje terug. Dus ik verwacht dat we als we een update zouden geven, daar ook op wel in ieder geval op onderdelen, andere plekken zouden hebben. Ik heb niet zoveel vragen gehoord, dus ik hoor graag als ik vragen gemist zou hebben. Ik begin even bij GroenLinks, PvdA, die zegt van ja we hebben dat Klimaatfonds, maar dat stond in het coalitieprogramma, maar dat moet alleen maar gevuld worden met geld vanuit het rijk. Dat is inderdaad de afspraak die we met elkaar gemaakt hebben, maar we hebben ook een fonds gevuld voor duurzame woningaanpassingen tegen

een zeer lage rente. Daar was u nauw bij betrokken en dat is extra geld dat we niet zeg maar, vanuit het rijk hebben gekregen, maar waar we zelf inderdaad hier… Nou ja goed, het is in ieder geval niet niks. Ik wil even aangeven, dat is natuurlijk een gevaarlijke die ik nu ga zeggen als het gaat over die CO_2-reductie. Ja, we hebben de datacenters hier. We hebben niet voor niks een cap afgesproken, omdat we ook wel zagen dat de impact van die datacenters groot is. En dat zie je ook in die cijfers, want als je ze wel buiten beschouwing zou laten, dan zitten we eigenlijk best wel aardig op koers als het gaat om 2030. Dus dat is een realiteit waar we mee te maken hebben. En nogmaals, die cap die hebben we er nu opgezet, dus hoe dat zich verder gaat ontwikkelen? Die cap is in de buurt. Kan ik door blijven praten? Ja, ik denk ik wacht nog even, maar... De heer Blom geeft aan van ja, we moeten gewoon stug doorgaan en daar ben ik het eigenlijk heel erg mee eens. En u gaf een aantal voorbeelden. Meer verharding, meer groen, gescheiden riool. En ik dacht gelijk, nou, eigenlijk zou ik het best fijn vinden als ik mijn toilet niet meer zou doorspoelen met drinkwater, om maar wat te noemen. We gaan nog veel nieuw bouwen, dus ook daar zou je volgens mij best nog een tandje erop op kunnen zetten. En dit roept reacties op.

De VOORZITTER: Ja, ik zie een heleboel reacties. Mijnheer Zuyderwijk, een korte vraag graag, want u bent door uw spreektijd heen. En ik denk dat ik het rijtje dan eerst even afga, zodat we de beantwoording in één keer kunnen ophalen straks. Mijnheer Zuyderwijk.

De heer ZUYDERWIJK: Ja, dank u wel, voorzitter. Een korte vraag. Ik hoorde meerdere partijen in de eerste termijn zeggen dat er extra maatregelen genomen moeten worden, een extra stap. Dus ik zou eigenlijk aan het college willen vragen, worden die ook vanuit het college genomen?

De VOORZITTER: Dank u wel. Zal ik hem even verder ophalen? Of wilt u deze graag eerst beantwoorden? Beantwoorden van de vraag.

Wethouder VAN DER MEIJ: Deze heel graag eerst en snel, want het antwoord is natuurlijk nee. Niet omdat ik dat niet zou willen, maar we hebben een collegeakkoord. We zijn inderdaad nog een maand of vier verwijderd van verkiezingen. En we hebben ons tot nu toe altijd aan het collegeakkoord gehouden dus dat is ook zoals we de laatste paar maanden in uitvoering zullen gaan. Dus dat antwoord is voor nu nee. En ja, de verkiezingen, nieuwe ronden, nieuwe kansen zou ik zeggen.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Blom.

De heer BLOM: Ja, ik vraag me af wat er mis is om op het gemak gewoon schoon drinkwater te gebruiken.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij.

Wethouder VAN DER MEIJ: Op het gemak schoon drinkwater? Nou, dat is wel gemakkelijk. dat ben ik met u eens, je hoeft er geen moeite voor te doen. Maar drinkwater gebruiken om je toilet door te spoelen is volgens mij wel, dat kan ook echt anders en van drinkwater gaan we tekorten krijgen en dat heeft ook met klimaat en energie te maken wat mij betreft.

De heer BLOM: Ja zeker voorzitter, maar ik wil graag een aanvullende vraag stellen.

De VOORZITTER: Gaat uw gang.

De heer BLOM: Een geheel dubbel leidingwerk aanleggen, dat lijkt me ook zoveel energiekosten en moeilijkheden met zich meebrengen. Misschien kunnen we onze energie beter richten op de iets effectievere maatregelen.

De VOORZITTER: Het is ook wel een vrij technische vraag, maar misschien heeft mevrouw Van der Meij een antwoord.

Wethouder VAN DER MEIJ: Nou, wat mij betreft was het helemaal geen vraag, want ik zei alleen maar dat ik het zelf thuis best prettig zou vinden als ik dat niet meer met drinkwater zou hoeven doen. En daarmee heb ik er voor de rest niets over gezegd. Maar we gaan wel met nieuwbouwprojecten aan de gang, dus het lijkt mij toch zinvol daar ook naar te kijken.

De VOORZITTER: Mijnheer De Ruiter heeft ook een aanvullende vraag.

De heer DE RUITER: In zoverre voorzitter, dank u. Ik hoor mevrouw Van der Meij spreken en dan gaat u waarschijnlijk zeggen dat het een technische vraag is en misschien heeft u daar ook wel gelijk in. Dus ik zou het ook verwelkomen als de wethouder er een schriftelijk antwoord op kan geven. Maar ik hoor haar spreken over de datacenters en de extra uitstoot die dat al dan niet met zich mee zou brengen. Wat ik me afvraag is, al die datacenters hebben een eigen noodstroomvoorziening volgens mij, die hebben batterijen vol met dikke Caterpillardiesels op het dak staan, of in de tuin staan, of op de parkeerplaats staan, voor als waar elders voor gewaarschuwd wordt, de stroom uit zou vallen. Wat ik mij afvraag is, kunnen die noodstroomvoorzieningen van die datacenters ook aan het net gekoppeld worden? Op het moment dat zulks zou gebeuren?

De VOORZITTER: Ik kijk naar het college voor een antwoord.

Wethouder VAN DER MEIJ: Dat is inderdaad een vrij technische vraag. Contractueel zijn zij verplicht om die noodaggregaten te kunnen draaien om de data veilig te kunnen houden voor hun cliënten. We zijn zeker in gesprek als het gaat over dit teken, 'hoe voorbereid bent u', wat datacenters eventueel kunnen betekenen daarin. Dus dat gesprek vindt wel plaats.

De VOORZITTER: Dank u wel. Gaat u verder met uw beantwoording?

Wethouder VAN DER MEIJ: Ja, dat ga ik doen. Mijnheer Soellaart, ChristenUnie-SGP, via de voorzitter, heeft aangegeven, goh, kunnen we in die tabellen met het woningaandeel ook concrete getallen opnemen? Dat kan zeker. We hebben dat nu in percentages gedaan, omdat de rest ook in percentages wordt gedaan. Dus voor de vergelijking is dat wat eenvoudiger. U vraagt me ook: kunnen we inschrijven bij windparken op zee? Nou, dat zou betekenen dat wij ontwikkelaar van een windpark op zee worden. Dus het antwoord daarop is nee, wat mij betreft. En die investering is ook van die orde dat het zelfs nu nog ingewikkeld is. Forza! zegt: die batterijen gaan helemaal niet van de grond komen. Alle ontwikkelaars in het zonnepark zijn inmiddels zover dat ze batterijen willen om de businesscase in orde te krijgen. Dus dat is wel zeker zinvol om daar goed naar te kijken. De PvdA vraagt hoe het zit met die datacenters. Dat heb ik net aangegeven, daarom zit die cap er ook op. Maar ook, de labels stagneren en bereiken we wel de juiste doelgroep? We hebben, dat is eigenlijk pas dit jaar gekomen, SPUK LAI, Lokale Aanpak Isolatie en daar hebben we 779 of 789 aanvragen liggen op dit moment. En dat is eigenlijk echt veel te veel. Dus dat succes is enorm. Dat betekent ook dat iedereen op de afdeling die een uurtje ruimte heeft in de agenda, pakt aanvragen. Eigenlijk is het zo succesvol dat we het niet aankunnen, maar er wordt knetterhard gewerkt om dat zo snel mogelijk door te doen. Dus die aanpak van de isolatie, gaat gewoon heel erg goed en dus bereiken we daar wat mij betreft de juiste doelgroepen. En dus, en dat was eigenlijk waar ik mee begon net, sorry ik heb bijna een punt hoor, denk ik dat de cijfers, als het gaat bijvoorbeeld over die labels, als we over één of twee jaar gaan kijken, echt anders gaan worden, doordat we nu zo heel veel van die isolatieaanvragen goedkeuren.

De VOORZITTER: Ik geef u heel even de tijd om heel even te rusten, want mijnheer Soellaart heeft nog een aanvullende vraag.

De heer SOELLAART: Ja, wij zijn enkele maanden geleden samen in de Klimaatwinkel geweest. En niet alleen wij twee, er waren nog twee andere gemeenteraadsleden bij. En ik moest daaraan denken toen die vraag kwam: bereiken we de doelgroep wel? Toen kwamen we eigenlijk tot de conclusie dat zo een klimaatwinkel in Wormer, uit mijn hoofd, helemaal niet zo gek zou zijn bij ons. Hoe staat het ermee? Hoe denkt u er inmiddels over?

De VOORZITTER: Ik ben ook benieuwd. We gaan naar mevrouw Van der Meij namens het college.

Wethouder VAN DER MEIJ: Nee, hartstikke fijn. Bedankt voor die vraag, want dat was inderdaad een heel mooi werkbezoek, voor een aantal leden van de raad. En die winkel is nu ook voor onze inwoners, zeg maar, om daarnaartoe te gaan waar je allerlei warmtepompen kunt zien, isolatiemateriaal kunt voelen, eigenlijk alles wat er op het gebied van verduurzaming, energiebesparing op de markt is kun je daar zien, aanraken, voelen. En als je wilt, kun je ook nog ondersteund worden bij subsidieaanvragen erin. Dat is trouwens overigens gelijk een beetje een antwoord op de vraag van HAP. Dus ik was daar heel enthousiast over en ik ben daar ook heel enthousiast over. Alleen zit ik en dat is eigenlijk de conclusie die ik toen ook al trok, we zitten aan het einde van een coalitieperiode. Dus om dat soort plannen nu nog op te starten, dat vind ik niet opportuun. En dat zou in tegenspraak zijn met wat we net hebben afgesproken, of wat we net, wat we drieënhalf jaar geleden hebben afgesproken in ons coalitieakkoord. Opnieuw nieuwe ronden, nieuwe kansen, want ik vond dat wel een heel mooie plek. Overigens kunt u ook bij NMCX terecht, die heeft ook wel dingen staan. En onze Energiecoach, met de bakfiets, heeft ook dingen staan. Dus het is niet zo dat we niets hebben. En die kunnen ook allemaal helpen bij het ondersteunen van aanvragen. Dat was een vraag. En dan de transformatorhuisjes van mevrouw Linthorst. Die liggen helemaal bij Liander dus die hebben van ons geen vlekkenplan nodig. Dat was het lastige, want zij kunnen eigenlijk zelf bepalen. Want dat heeft ook allemaal meer met afstanden te maken. En zij kunnen eigenlijk bepalen: wij moeten daar zo'n huisje neerzetten en daar kan een wijk ook niet zoveel aan doen. En dus hebben we met elkaar zo'n afwegingskader opgesteld. Als je dan die bevoegdheid in moet zetten, want het moet ook, probeer dan in ieder geval wel hier rekening mee te houden. Dus een nieuw plan daarin heeft geen zin. Batterijen bij zonneparken, daar kwam u ook al mee. Nou, die zijn juist zeer gewenst. Ook de provincie is met het batterijbeleid bijna gereed en ook hier intern zijn we daarmee bezig, dus dat komt. U vraagt: is er inzicht in inzet versus opbrengst. Dat is nogal een macro-economische benadering van de energietransitie en zeker, zeg maar, de ondersteuning van mensen met een kleine portemonnee. Dus dat inzicht heb ik niet. Elk huishouden daarin is er wat mij betreft eentje die ondersteund wordt. De klimaatstresstest, een woord waar je over kan struikelen, is recent gedaan en u wordt daar, ik moet het er heel even bij pakken, de resultaten zijn of nu al, maar dat weet ik niet zeker, maar in ieder geval heel binnenkort te zien op Haarlemmermeer.klimaatmonitor.net. Dus hou dat even in de gaten, zou ik zeggen, want dat komt binnen nu en zeg maar één of twee weken. En dan mooi nieuws. Dat wist ik eigenlijk wel, maar ik was het vergeten want ik ga het zelf openen. Tussen 18 november en 5 december a.s. is er in Rijsenhout een pop-upenergieloket waar juist ook al die maatregelen, die wij hebben gezien, inzichtelijk zijn. Dat was het. Oh nee, ik had nog één ding. Sorry ik heb geen vraag meer, maar wat ik nog wel even wil meegeven is, er is wel al aan gerefereerd…

De VOORZITTER: Ik heb ook nog een vraag staan over wat we kunnen doen om meer bedrijven te bereiken, van de VVD.

Wethouder VAN DER MEIJ: Oh ja.

Mevrouw DENIE: Oh ja, dank u wel voorzitter. Ik hoor de wethouder, via u, nu al een aantal keer zeggen op goede ideeën: we hebben nog vier maanden, we zitten aan het einde van een collegeperiode. En ik vraag me dan toch een beetje af van: waarom staan we hier als er op alle goede ideeën wordt gezegd: ja, maar we zitten aan het einde van de periode, de verkiezingen komen eraan. Betekent het dan dat deze wethouder niet openstaat, of dit college, excuus, voor goede ideeën omdat het nog maar even duurt?

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij.

Wethouder VAN DER MEIJ: Ja, dank u wel. Nee, want we voeren om te beginnen ook al heel veel goede ideeën uit. Laat ik daarmee starten. En als het gaat om de goede ideeën, dan zeg ik niet dat we daar niks mee moeten doen. Maar we hebben gewoon met elkaar afspraken gemaakt over hoeveel geld, waar gaan we dat aan uitgeven en hoe gaan we dat doen? Dat doen we in een voorjaarsrapportage, dat doen we in een begroting en die zit nu vol met dingen die we nu aan het doen zijn. En als daar extra iets moet, dus extra geld, dan moet u op dit moment niet naar mij kijken, naar dit college, want we hebben met elkaar afgesproken in de najaarsrapportage dat we dat niet gaan doen.

De VOORZITTER: Mevrouw Denie, een vervolgvraag.

Mevrouw DENIE: Dank u wel voor de beantwoording. Het college gaf het net zelf ook al aan, we doen al heel veel goede dingen en goede ideeën. Is het college dan met mij eens dat je nooit genoeg goede ideeën kan uitvoeren?

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij.

Wethouder VAN DER MEIJ: Absoluut. Absoluut, en ook absoluut altijd begrensd bent door of het nu financieel is, of door mensenkracht, noem maar op. Meer bedrijven, ook daar hebben we het Energieloket voor bedrijven voor. En die weten ongelooflijk veel bedrijven al te vinden. En daarbij merk ik ook wel, als ik op pad ben met het college of alleen, dat bedrijven zelf ook al heel goed die route weten en in ieder geval weten ze waar ze vragen moeten stellen.

De VOORZITTER: Mijnheer Vermeulen, is het een verduidelijkende vraag, want ook u bent door uw spreektijd van de eerste termijn heen. Korte vraag? Nee?

Wethouder VAN DER MEIJ: Mag ik nog een opmerking maken?

De VOORZITTER: De allerlaatste, want ik denk dat het goed is als de raad het debat gaat voeren.

Wethouder VAN DER MEIJ: Ja, de allerlaatste opmerking is dat er gezegd wordt dan moeten we onderzoek doen naar wat we nog meer kunnen doen. Dat is er natuurlijk al. Er zit een hele lijst bij, pagina 11 van 13, van een onderzoek, van Berenschot over wat zou je nou nog extra kunnen doen om die transitie nog wat te versnellen. Ik geef het u maar even mee. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan ga ik even de onderwerpen voor de tweede termijn ophalen. Ik heb van GroenLinks al een aantal onderwerpen voor de tweede termijn voorbij horen komen. Ik geloof dat D66, de heer Bier ook een onderwerp voor de tweede termijn heeft. Klopt dat?

De heer BIER: Nee, het ging om die vraag van GroenLinks naar onderzoek.

De VOORZITTER: Prima. Zijn er verder nog onderwerpen? Mijnheer De Ruiter straks voor de tweede termijn.

De heer DE RUITER: Ja, voorzitter. Ik weet niet of ik het genoemd heb in mijn eerste termijn. Ik heb het wel opgeschreven, maar helaas viel mijn tekst weg. Ik zou graag met de raad willen bespreken wat we kunnen doen om de energierekening voor de gewone Haarlemmermeerders gewoon betaalbaar te houden.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik ga beginnen met de heer Zuyderwijk voor het onderwerp van de tweede termijn en u mag reageren via het midden zo direct.

De heer ZUYDERWIJK: Dank u wel, voorzitter. We hebben net van het college gehoord dat we eigenlijk vanuit het college niet meer extra maatregelen kunnen verwachten deze periode. Daarbij heb ik ook een aantal partijen gehoord die wel extra maatregelen willen nemen. Daarom hebben wij ook het idee om in ieder geval laatste periode zo goed mogelijk te benutten. Om in ieder geval in kaart te brengen de maatregelen die in het onderzoek van Berenschot naar voren komen, alvast uit te werken en te kijken wat voor financiële gevolgen dat heeft en wat voor gevolgen voor besparing dit heeft. Dus daarom zouden we graag van mijn collega's willen weten hoe zij kijken naar zo'n onderzoek en of zij nog steeds achter hun woorden van de eerste termijn staan om extra maatregelen te nemen.

De VOORZITTER: Uw eerste reactie is van de heer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Zeker. Ik zag al een beetje wat eraan kwam. Ik zou aan mijnheer Zuyderwijk willen vragen, want ik vind namelijk dat het college echt al heel veel doet. En zou mijnheer Zuyderwijk het met de fractie van Forza! eens zijn dat het aan de gemeente is om de voorwaarden te scheppen voor onze inwoners, waarmee zij zelf aan de slag kunnen. En dat het niet zo is dat het college ook voor al onze inwoners moet gaan bepalen hoe zij hun energie besparen en hun uitstoot verminderen. Is mijnheer Zuyderwijk het met me eens dat het uiteindelijk gaat om draagvlak en wil in de maatschappij?

De VOORZITTER: Mijnheer Zuyderwijk:

De heer ZUYDERWIJK: Natuurlijk is draagvlak hiervoor belangrijk, maar draagvlak kan je ook creëren. Daarnaast denk ik en daar verschillen wij als partijen denk ik heel erg van mening in, waar wij beiden het wel mee eens zijn is dat de inwoners natuurlijk zelf daar ook een verantwoordelijkheid in hebben. Maar het gaat er uiteindelijk ook om, moet de gemeente, de overheid, daar ook niet op een gegeven moment regie in gaan nemen? En daar verschillen wij op dat moment. Wij vinden dat dat wel op een gegeven moment moet gaan gebeuren om de juiste richting op te gaan en als dat aan de manier van Forza! ligt, dan krijg je de gevolgen waar we nu ook al een beetje in zitten, dat we te weinig doen en de doelen niet halen.

De VOORZITTER: Mijnheer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Dan heb ik een verduidelijkende vraag aan mijnheer Zuyderwijk. Want de regie nemen, daar word ik altijd een beetje kriebelig van. Want betekent dit dat we achter de voordeur van onze inwoners gaan zitten om de regie te nemen hoe zij moeten verduurzamen? Of bedoelt u daar misschien iets heel anders mee? Want op dit moment, zoals ik net al zei, 6% van de Nederlandse huishoudens lijdt al aan energiearmoede. En dan is mijn aanvullende vraag nog aan GroenLinks: wanneer zijn jullie tevreden? Bij hoeveel energiearmoede hebben jullie je werk gedaan?

De VOORZITTER: Mijnheer Zuyderwijk.

De heer ZUYDERWIJK: Natuurlijk zijn wij niet tevreden met energiearmoede en daarom zijn wij ook, als GroenLinks en ik neem alvast de PvdA daar ook in mee, voor een herverdelingsvraag, wat wij heel belangrijk vinden. Als je daarin kijkt, dan moet de overheid daar ook in steunen. En over het stukje regie nemen, dat gaat niet om dat wij achter de voordeur gaan en de inwoners vertellen wat zij moeten doen. Nee, we moeten samen iets oppakken met de inwoners. Dus zoals wat nu wel is voorgesteld, die wijkplannen inzetten om samen met de inwoners dit op te pakken maar daar kunnen nog wel extra stappen in genomen worden en daar zijn wij voor.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan ga ik nu naar de heer Blom.

De heer BLOM: Voorzitter, ik wil even ingaan op de vraag van de heer Zuyderwijk 'ja, doen wij genoeg?'. Maar wij hebben met elkaar afgesproken om de grote projecten hier in Haarlemmermeer aan te pakken, zoals het nieuwe raadhuis, de zwembaden, het theater. Dat zijn de grote verbruikers van ons gemeentelijk vastgoed en de grote scholen ook en daar hebben we ons geld op ingezet en die onderzoeken en ontwikkelingen zijn nu gaande. Als er meer geld is dan kan ik nog wel tien dingen verzinnen om te verduurzamen, maar het blijkt nu: er is niet meer geld.

De VOORZITTER: Ik ga even verder met de reacties. Ik ga eerst naar de heer Soellaart.

De heer SOELLAART: Dank u wel voorzitter. Op de vraag of wij meer zouden willen doen. Ja, er zijn zeker een aantal interessante opties die genoemd worden door Berenschot, die voor ons meerwaarde zouden hebben. Ik denk dat het iets is dat toch uiteindelijk wel een beetje bij de nieuwe coalitie terecht zou komen. Dus dat is iets waar nu gewoon, denk ik, geen geld voor zal zijn maar waar we wel over kunnen nadenken, zoals die klimaatwinkel, die er dan niet in staat. Het is wel gebleken en ook door ons zelf gezien, absoluut een meerwaarde die geld kost, maar die de mogelijkheid van het onderzoeken zeker waard is.

De VOORZITTER: Mijnheer Klaassen.

De heer KLAASSEN: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, ik zou aan GroenLinks ook willen meegeven dat wij in de afgelopen collegeperiode behoorlijk wat ingezet hebben op verschillende punten, ook met verduurzaming. Zo hebben we op Schiphol een emissievrije zone, er wordt ingezet op elektrische voertuigen, sterker nog, er zijn bijna geen uitstootvoertuigen of voertuigen met diesel en benzine meer die op het platform rijden. Ja, ik moest er even over nadenken. Een van de grootste verbruikers, het gemeentehuis, daar zijn we ook een behoorlijke verduurzaming aan het doen om daar een nieuw pand voor neer te zetten met warmte-koudeopslag, et cetera, et cetera en ook laadpalen. We zijn aan alle kanten aan het uitbreiden. En ja inderdaad, we kunnen niet achter de voordeur van mensen de mensen verplichten. Maar daarom zei ik net ook al, we moeten mensen helpen om hun eigen huis te verduurzamen en als er mogelijkheden zijn, gaan we die zeker inzetten.

De VOORZITTER: Mijnheer Bier, daarna mevrouw Denie.

De heer BIER: Dank u wel voorzitter, ik heb hem nu eventjes opgeschreven. Inderdaad, een heleboel goede voorbeelden van acties worden genoemd in de eerste termijn, ook door de wethouder. Desondanks leeft het beeld en de wens om nog veel meer te doen en ook de hoop om dat te kunnen doen. En gelet op de suggesties van Berenschot en de geplande werkconferentie over prioritering van haalbare activiteiten tussen raad en organisatie, worden energie en klimaat dan ook een specifieke insteek. En als het onderzoek dat u voorstelt, naar mogelijke maatregelen die we nog kunnen nemen,

betekent dat we tegen april een longlist van mogelijke en haalbare maatregelen hebben, dan is dat welkom. Maar liefst gaat de ambitie verder dan dat.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Denie.

Mevrouw DENIE: Ja, dank u, dat ik mij volledig aansluit bij de woorden van GroenLinks zal geen verrassing zijn. Desondanks wil ik toch graag nog eventjes reageren op Forza! over regie nemen en dat kriebelig gevoel dat mijnheer Vermeulen van Forza! daarbij krijgt. Ik weet toevallig dat Forza! staat voor gezondheid en vroeger werd er niet gezegd dat roken slecht voor je is. Soms kom je pas later tot inzichten die je op dat moment niet kon weten. En zo is het nu ook een beetje met duurzaamheid. Ik snap, je wilt niet achter de voordeur van mensen zomaar wat gaan doen, want dat is niet je taak. Maar het is wel onze taak om te informeren over het feit dat het niet goed gaat en dat het beter kan. Dus regie kan je nemen en het hoeft niet per se achter de voordeur.

De VOORZITTER: Dan ga ik kijken naar mijnheer Vermeulen of die wil reageren.

De heer VERMEULEN: Ja, wat ik hoor, zowel van PvdA als van GroenLinks, dat er enorm in algemeenheden wordt gepraat. Dus je kan regie nemen, je moet maatregelen nemen en het is allemaal een ander die ze moet bedenken, een ander die het moet doen. En wat ik eigenlijk vind, ik zie hier een beetje ideeënarmoede. Want als je nou echt iets hebt, kom dan met een concreet idee hoe je denkt dat je dat gaat doen, want ik hoor dat niet.

De VOORZITTER: Ik wil eigenlijk eerst naar de heer Zuyderwijk voor een reactie en dan kom ik bij u terug mevrouw Denie.

De heer ZUYDERWIJK: Misschien eerst even om op het laatste te beginnen, ik denk dat we meerdere keren naar concrete voorbeelden hebben verwezen. Ik heb ook in mijn eerste betoog concrete voorbeelden genoemd. Het uitbreiden van de zonnepanelen op parkeergarages en bedrijfsterreinen. Het zorgen dat de restwarmte meer benut moet worden. Daarnaast zijn er nog, ik denk twaalf ideeën die in het onderzoek van Berenschot staan, die we kunnen doen. Dus daar staan letterlijk de ideeën.

De VOORZITTER: Mijnheer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Dan zou ik graag opmerken: waarom zou iemand nog op zijn bedrijf zonnepanelen leggen als daar hoge boetes op staan en dat er betaald moet worden om die energie die je opwekt terug te leveren? Dus misschien is dat een idee, maar niet het allerbeste.

De VOORZITTER: Mijnheer Zuyderwijk?

De heer ZUYDERWIJK: Het blijft rendabel, voorzitter, dus het blijft een goed idee. Wij zijn het er ook mee eens dat er geld voor moet worden betaald om te leveren, maar het blijft rendabel.

De VOORZITTER: Mevrouw Denie.

Mevrouw DENIE: Ja, dank u wel, voorzitter. Mijnheer Vermeulen van Forza! spreekt zojuist over ideeënarmoede en het mag duidelijk zijn dat gezien Forza! blijft vasthangen op zonnepanelen, daar inderdaad sprake is van ideeënarmoede. Maar het leuke is, we hebben veel concrete ideeën ook aangedragen. We hebben samen met GroenLinks meerdere moties ingediend, die mijnheer Vermeulen van Forza! niet heeft gesteund. Dus ja, geen ideeënarmoede, maar steunarmoede.

De VOORZITTER: Als eerst het woord aan mijnheer Vermeulen, want die wordt direct aangesproken. En daarna had ik mijnheer Bier, tenzij u direct wilt reageren op mevrouw Denie. Dan is eerst het woord aan mijnheer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Ja goed, als echte volksvertegenwoordiger kom je natuurlijk in eerste instantie op, voorzitter, voor je inwoners. Je inwoners moeten gewoon hun energierekening kunnen blijven betalen. Dus elke keer dat er allerhande luchtfietsen de lucht in gestuurd worden door GroenLinks en PvdA, gaan wij eerst kijken wat voor consequenties dat heeft voor onze inwoners. GroenLinks en PvdA zien graag een enorme uitbreiding van energiearmoede. Wij willen die juist omlaag hebben en dat is de reden waarom wij voor hun idee-fixe niet meestemmen.

De VOORZITTER: Mijnheer De Ruiter.

De heer DE RUITER: Ja, dank u voorzitter. Ik wil mijnheer Vermeulen toch wel bijvallen in wat hij hier zojuist zegt, maar daarnaast heb ik eigenlijk een reactie op mevrouw Denie. En dan zou mijn vraag aan haar zijn: was u d'r nie toen mijnheer Vermeulen aangeboden heeft om een kerncentrale in zijn kelder te bouwen?

De VOORZITTER: Mevrouw Denie, was u daarbij?

Mevrouw DENIE: Voorzitter. Het is voor het eerst deze raadsperiode dat ik gewoon bijna geen woorden heb, want ik weet gewoon niet zo goed hoe ik in debat moet gaan over klimaat met een klimaatontkenner. Dat is mijn enige antwoord.

De VOORZITTER: Dat levert nog een reactie op en de heer De Ruiter mag als eerste reageren.

De heer DE RUITER: Ja, voorzitter, er is natuurlijk wel een belangrijk verschil tussen een klimaatontkenner en iemand die gewoon betaalbare en haalbare oplossingen aandraagt.

De VOORZITTER: De heer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Ik wil ook nog een keer benadrukken dat de fractie van Forza! heel goed ziet dat ons klimaat aan verandering onderhevig is. Dat hebben wij geen seconde ontkend. Iedereen kan dat zien en dat ontkennen zou het domste zijn wat er is. Alleen, wat we daaraan moeten doen, als we er al wat aan kunnen doen, ja dat is waar we van mening verschillen. En onze inwoners vinden het blijkbaar ook minder erg, want anders zou iedereen al andere keuzes maken.

De VOORZITTER: Even een laatste reactie in dit rondje van mevrouw Denie en daarna ga ik echt door naar de heer Bier die al een tijdje staat te wachten.

Mevrouw DENIE: Dank u wel, voorzitter. Eerst een kleine correctie. Ik maakte Forza! inderdaad niet uit voor klimaatontkenner, BVNL wel. Dan de vraag, ben ik het met mijnheer De Ruiter eens? Ja, zeker. Ik had gehoopt, BVNL ook, dat ze eens een keer op een sociale motie hadden gestemd ter bevordering van minder kosten voor de gewone Haarlemmermeerder.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is het woord aan u, mijnheer Bier.

De heer BIER: Dank u wel. Twee dingen uit dit rondje net. Het valt me op dat er één bijdrage was waar geroepen werd: geef concrete voorbeelden. Om vervolgens te zeggen als er concrete voorbeelden zijn dan is het luchtfietserij, want het is allemaal te veel. Mijn tweede punt is eigenlijk, misschien ga ik het

herhalen in de tweede termijn van BVNL. Het gaat over betaalbaarheid. Ik ben twaalf jaar politiek actief. Ik heb twaalf jaar lang gehoord 'eerst zonnepanelen op eigen dak'. Nu horen we: het is een boete op energie leveren. Dat gaat waarschijnlijk over de salderingsregeling, maar ik weet dus dat als iemand twaalf jaar geleden is begonnen en dit loopt al 25 jaar, dan zou je hem al twee keer terug kunnen verdienen.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Bier. Ik zie voor de rest geen reacties, dus mijnheer Zuyderwijk u mag gaan afronden.

De heer ZUYDERWIJK: Ja, dank u wel. Ik ben nog niet klaar met mijn rondje om reactie te geven. Ik heb van het CDA gehoord dat zij zegt dat er op dit moment niet genoeg geld is. We hebben afgelopen najaarsbegroting inderdaad geconstateerd dat er niet voldoende geld is. Alleen, we hebben ook jaren gehad waar dit wel het geval was. En toen heeft het CDA tegengestemd om extra maatregelen te nemen. Vervolgens, op het punt van de ChristenUnie-SGP...

De VOORZITTER: Sorry, dan ga ik u het toch onderbreken. Ik ga eerst naar de reactie van de heer Blom.

De heer BLOM: Ja, dan zou ik wel een reactie op willen geven, ja. Wij hebben keuzes gemaakt in de afgelopen jaren. Wij wilden ook gewoon huizen bouwen. We willen andere problemen oplossen. En dat energievraagstuk, daar was op dat moment geen meerderheid voor. Het CDA is niet zo groot dat wij hier kunnen bepalen hoe we het gaan doen.

De VOORZITTER: En ook dat ligt aan de volgende verkiezingen. Nu mag u verder met uw rondje en de beantwoording.

De heer ZUYDERWIJK: Ja, misschien ga ik hem even wat algemener beantwoorden. Want wat ik heel veel hoor is dat wij of genoeg doen, nou eigenlijk nu genoeg doen, of misschien zelfs een tandje minder mag. GroenLinks zegt ook niet dat we helemaal niks doen. Alleen we constateren jaar op jaar dat we te weinig doen. En wat ik een beetje jammer vind van de raad is dat elke keer in de debatten van de Klimaatmonitor wordt gezegd, we moeten meer doen. Dan het antwoord krijgen van het college, we gaan niet meer doen en dat vervolgens accepteren. En laat ik hem dan maar ook meteen afronden, blijkbaar niet. Volgens mij kunnen wij meer doen en moeten dat ook doen. En dat de VVD eigenlijk überhaupt niet hier naar voren is gekomen, dan denk ik dat de conclusie is dat zij het prima vinden en we de doelen niet halen.

De VOORZITTER: Dat levert de reactie op mijnheer Blom.

De heer BLOM: Nou, misschien moet ik het iets anders stellen. Misschien moeten we gewoon minder doen. Als alle mensen minder energie gebruiken. Gewoon minder. Gewoon zoals we vijftien of twintig jaar geleden de energie gebruikten. Dan zou het al een stukje opknappen. Maar nu verbruiken wij, we leven op een te grote voet. Dat kan ik toch wel zeggen. Ben ik nou de enige die daar hier zo over denkt?

De VOORZITTER: En u zwengelt een nieuwe discussie aan. Ik ga eerst terug naar de heer Zuyderwijk. Wilt u daarop reageren?

De heer ZUYDERWIJK: Ja, graag voorzitter. Ik ben het ook eens met de heer Blom, dat wij minder energie moeten verbruiken. Maar nogmaals, daar moeten dan vervolgens maatregelen achter zitten die we nemen om die energie te beperken, meer te isoleren, dus meer geld stoppen in isolatie. Dat kunnen

we onder andere doen. Dus er zijn mogelijkheden, maar dan moeten we nogmaals stappen en maatregelen nemen om iets te doen.

De VOORZITTER: Dan gaan we kijken naar de rest van de reacties, want u stelde ook een vraag aan uw collega -raadsleden. Mevrouw Linthorst, u wilt ook nog reageren op mijnheer Zuyderwijk, denk ik?

Mevrouw LINTHORST: Ja, zeker. De VVD werd ook aangesproken en eigenlijk kan ik er concreet in zijn. In de introductie van dit thema werd heel erg benoemd dat er een aantal partijen was die meer wilden doen en dat u daar graag over verder wilde praten. Dus daar heb ik het sowieso eerst even bij gelaten. En in mijn eerste inbreng heb ik ook wel verteld, zowel vanuit de gemeente worden goede initiatieven gedaan als dat we zien dat inwoners, bedrijven zelf heel veel mooie dingen doen. Dus laten we daar stap voor stap zeker in verdergaan.

De VOORZITTER: Dank u wel, dan heb ik eerst de heer Bier genoteerd.

De heer BIER: Ja, we doen graag veel. Natuurlijk wel binnen het beschikbare budget. We moeten onszelf ook niet over de kop draaien. Een van de mooie dingen is dat we direct invloed op sommige dingen hebben, zonder dat het direct heel veel geld kost en dan moet je denken aan flankerend beleid. We hebben het een maand geleden over de visie boombeleid gehad. Daar kan je al veel in opnemen, in hoe je de omgeving inricht. En bij elk nieuw plan en elk nieuwe ontwikkeling, herinrichting, fiets je dan automatisch maatregelen mee.

De VOORZITTER: Mijnheer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Dat ben ik in ieder geval met de heer Bier eens. Maar we moeten ook niet vergeten dat wij als Nederland an sich al een heel klein landje zijn in een grote wereld waar we op de een of andere manier koploper willen zijn. Dat gaat ten koste van heel veel, want degene die koploper is, betaalt de hoogste prijs. Ik denk dat we best een klein beetje een stapje terug moeten doen en dan niet alleen, zoals mijnheer Blom voorstelt, door minder te verbruiken, dat moet iedereen zelf weten uiteindelijk, maar vooral door ook een beetje te kijken naar wat de rest van de wereld doet. En dan hoeven wij er echt niet mijlenver op voor te lopen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Blom, wilde u nog reageren? Ik zie u twijfelen, anders ga ik nu terug naar de heer Zuyderwijk.

De heer ZUYDERWIJK: Nu ga ik hem denk ik wel afronden voorzitter. Nou, ik wil in ieder geval de collega's bedanken voor dit gesprek. Nog even op kleine puntjes terugkomen. De conclusie die ik uit de woorden van de VVD trek is dat ze niet meer willen doen. Dus die hou ik erin. En uiteindelijk vinden GroenLinks en de PvdA dat wij meer maatregelen moeten treffen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan ga ik naar mijnheer De Ruiter voor uw onderwerp voor de tweede termijn. Dan mag u ook naar voren komen.

De heer DE RUITER: Ja, dank u voorzitter. Voorzitter, de fractie van BVNL roept op om te doen wat we als gemeente kunnen om de energierekening voor de gewone Haarlemmermeerder voor onze inwoners betaalbaar te houden. En nee, voorzitter, dat betekent in de visie van BVNL niet dat we meer subsidies of toeslagen moeten verstrekken of op een andere manier moeten herverdelen. Dat betekent in onze visie dat we korten op energiebelasting en voor realistische techniek kiezen. En ik ben benieuwd hoe de overige raadsleden daar dan in staan.

De VOORZITTER: Ik ben ook benieuwd. En er komt een eerste reactie van mijnheer Bier.

De heer BIER: Dank u wel. Ja, volgens mij gaan we niet over de belasting op energie en gaan wij ook niet over de energieprijs.

De VOORZITTER: Mijnheer Blom.

De heer BLOM: Waar duidt de heer De Ruiter er dan op? Is het de elektriciteitsprijs of is het alleen de belasting op de energie of is het de gasprijs? Wat moeten we aanpassen?

De VOORZITTER: Kunt u dat verduidelijken, mijnheer De Ruiter?

De heer DE RUITER: Nou ja, dat kan ik zeker en wellicht ook gelijk met een reactie op mijnheer Bier. Als we er hier niet over gaan, waarom zijn we er hier al anderhalf uur over bezig dan?

De VOORZITTER: Mijnheer Blom.

De heer BLOM: Nou, misschien kunnen we de inwoners van de Haarlemmermeer de wijsheid meegeven hoe zij wel een lagere energierekening kunnen krijgen. Bijvoorbeeld door betere isolatie, gordijnen dicht, op tijd naar bed en zo.

De VOORZITTER: Ik hoor een heleboel ideeën. Mijnheer Bier, u werd direct aangesproken, dus u mag als eerste reageren.

De heer BIER: Volgens mij was dit een sessie over de Klimaatmonitor 2023-2024 en de vraag of wij nu voldoende doen en het antwoord daarop was, geloof ik, breed gedeeld: nog niet helemaal. We doen graag meer. Daar gaat dit debat over en niet over onderwerpen die direct niet in onze invloedssfeer liggen, zoals belasting en de prijs van energie, zoals gas en elektriciteit. Dank u wel. Mijnheer Soellaart.

De heer SOELLAART: Voorzitter, ja, natuurlijk willen wij graag dat de energie voor iedereen betaalbaar is. Maar de suggestie die wordt gewekt is dat energie, dat is elektriciteit, dat dit duur is. Maar als we naar de periode kijken van de inval in Oekraïne, zien we dat juist het gas heel erg duur was. En gas is een fossiele brandstof, terwijl het juist gaat over de energietransitie. Dus het is helemaal niet gezegd dat je de inwoners ermee helpt als je alleen maar bedenkt van energie is elektra en dat is altijd per definitie duurder. Dat kan op termijn wel eens heel positief zijn juist.

De VOORZITTER: Mevrouw Antolini.

Mevrouw ANTOLINI: Dank u voorzitter. Dank voor de bijdrage aan BVNL. Eindelijk wat gezond verstand. Ik vind het zo komisch ook dat op het moment dat er wordt gesproken over juist de lasten verhogen en het niet betaalbaar maken, dan staat het hier vol met mensen die het erover willen hebben. Maar zodra het gaat over het betaalbaar maken, dan ineens is het van ja, ja, maar hoe dan? Hoe dan? Nou, ik weet wel een manier: als wij stoppen met al die klimaatdoelen in de begroting. Als je daarnaar kijkt, hoeveel geld er gaat naar het klimaat. Ja, als je dat stopt om daar geld in te pompen als gemeente, dan gaan de belastingen sowieso vanzelf omlaag. En het hele punt van mensen moeten gewoon minder gaan verbruiken, ik weet niet of mensen beseffen hoe klein Nederland is. China verbruikt in een jaar hetzelfde als wij. Of nee, andersom. Wij verbruiken in een jaar hetzelfde als China in een paar dagen. Dus laten we vooral onze mensen vertellen dat ze minder lang mogen douchen, de verwarming niet aan mogen doen. Dat lijkt me inderdaad heel terecht.

De VOORZITTER: Ik denk dat mijnheer Bier op u wil reageren.

De heer BIER: Ja, wil je reageren? Dan moet ik een uitspraak doen over internationale zaken, bijvoorbeeld over China. Zij leggen meer zonnepanelen aan dan de wereld samen. Ze hebben dit jaar voor het eerst een daadwerkelijke CO_2-reductie bij een groeiende economie. Je kan ons via de Calimero-weg het kleinste landje, grootste bijdrage toedichten, maar daar staan we helemaal niet. Daar staan we juist heel ver vanaf. Wij komen lang niet toe aan onze maatregelen die nodig zijn voor 2030, 2050, ondanks het feit dat we ons stinkende best doen.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer De Ruiter.

De heer DE RUITER: Ja, dank u voorzitter. Nou ja, ik kan de woorden van mevrouw Antolini natuurlijk alleen maar onderschrijven en haar daarvoor bedanken. Op mijnheer Bier, wat hij eerder zei, dat wij hier absoluut niet gaan over de energiebelasting en over de energieprijs. Dat kan kloppen, maar dan vraag ik mij wel af hoe wij vanuit Haarlemmermeer gaan bewerkstelligen dat die 0,00037 graden in de hele wereld wel gered gaat worden, van zijn partijleider.

De VOORZITTER: Als eerste de heer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Ja, ik hoorde net over China. Ik denk nou, die doen het inderdaad geweldig. Het is ook inderdaad 1% afgenomen in China. Hoe doet Nederland het dan? En die realiseerde een daling van 8%. Dus we doen het ontzettend goed, dus u heeft een beetje staan jokkebrokken mijnheer Bier.

De VOORZITTER: Nou, u mag gelijk reageren op allebei de punten.

De heer BIER: Ik ben meteen van mijn à propos, ik wilde iets zeggen over onze favoriete klimaatdrammer in Nederland. Wat gaan wij eraan doen, is de vraag geloof ik.

De heer DE RUITER: Nee, misschien voorzitter als u me toestaat. Mijn vraag is, uw opmerking eerder is van ja, wij gaan niet over de gasprijs hier vanuit de gemeente en wij gaan ook niet over de energiebelasting hier vanuit de gemeente, maar dan vind ik het aanmatigend van u en van uw partij en zeker niet mijn favoriete klimaatdrammer, laat ik dat vooropstellen, maar dus wel een klimaatdrammer uit uw partij, vind ik het dus zeker aanmatigend te noemen.

De VOORZITTER: Mijnheer De Ruiter, ik zou wel willen waken om niet mensen direct aan te spreken, dus als u het gewoon bij de partij kan houden graag.

De heer DE RUITER: Excuses voorzitter. Maar ik vind het aanmatigend om er dan wel van uit te gaan dat we hier vanuit deze gemeente, die op dat stipje op de wereldkaart dat Nederland is, nog een veel kleiner stipje is, dat klimaat gaan beïnvloeden. Het is pure waanzin, het is klimaatreligie, het is niet op wetenschap gebaseerd en het gaat nergens over. Alleen om bij de centen van de burgers, van de inwoners van Haarlemmermeer te kunnen, met handen in diepe zakken graaien. En dat is waar het klimaatbeleid van D66 en van GroenLinks op uit is.

De VOORZITTER: Mijnheer Bier.

De heer BIER: Ja, die laatste laat ik voor BVNL. Die 0 ,000 - even zeggen als ik moet stoppen, 0,00003 graad. Ja, die gaan wij realiseren. En we hebben een afspraak, zoals het Klimaatakkoord van Parijs, zodat alle andere landen dat ook gaan doen. En als iedereen zich aan zijn deel houdt, dan gaat dat lukken. En daar hebben wij als gemeente wel invloed op. Niet meteen op de prijs, maar als het gaat

over de energietransitie, als het gaat over het plaatsen van windturbines, als het gaat over zonnecarrés, zonnepanelen, hulp bij verduurzaming, inzetten van coaches, flankerend beleid zoals het boombeleid. Er zijn allerlei maatregelen die wij kunnen nemen die een directe invloed hebben op onze inwoners.

De VOORZITTER: Dank u wel, dan ga ik naar de heer De Ruiter voor de afronding.

De heer DE RUITER: Ja, nou ja, mijnheer Bier zegt het eigenlijk zelf. Hij wil gewoon een directe invloed hebben op de inwoners. Dus het is gewoon meer controle door de overheid om de wereld te gaan redden. Ik verzeker u, het gaat ons niet lukken. En het is ook al gebleken dat het niet gaat lukken. In Zwanenburg is vorige week nog weer besloten om nieuwe scholen toch maar weer op aardgas aan te sluiten, omdat we het niet halen. Het is onbetaalbaar, het is onhaalbaar en het is onmenselijk in de visie van BVNL. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel en allemaal bedankt voor dit levendige debat. Dan ga ik hiermee deze sessie afsluiten en dan wens ik u een fijne avond.